

چرا امام سجاد (ع) زبان دعا را برگزیدند؟

۱۷ آبان ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۰۱

پس از رحلت پیامبر، امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام در آغاز آن فرآیند گزینش خلیفه پس از پیامبر، ابتدا موضع گیری کردند و پس از اثبات مخالفتشان، موضع سکوت و صبر و انتظار و حمایت از اساس نظام اسلامی پیشه کردند.

حضرت آیت ... خامنه ای درباره چرایی نحوه مبارزه حضرت امام سجاد علیه السلام می گویند: «اختناق در آن دوران و نامناسب بودن وضع، اجازه نمی داد که امام سجاد بخواهند با آن مردم بی پرده و صریح و روشن حرف بزنند؛ نه فقط دستگاه ها نمی گذاشتند، مردم هم نمی خواستند.

اصلاً آن جامعه یک جامعه نالایق و تباه شده و ضایع شده ای بود که باید بازسازی می شد.» (۶۵.۴.۲۸) آیت ... صفایی بوشهری، مترجم کتاب صحیفه سجادیه در یادداشت خود به این موضوع پرداخته است.

اصل اساسی بعثت انبیا و امامت امامان علیهم السلام، همانا هدایت مردم به عبودیت الهی در تمامی عرصه های معرفتی، رفتاری و اخلاقی و پیشرفت جوامع انسانی در حوزه های عمرانی و فرهنگی بر مدار عدالت، زایش بصیرت در مقابل تهاجم سخت و نرم جبهه های دین ستیزی و البته صبر و مجاهدت در برابر هجمه های آنان است؛ «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ».

در بسیاری از مقاطع تاریخی با شرایط زمانی و مکانی متفاوت، تنها راه مدیریت جوامع انسانی به سوی مقام عبودیت و رشد و کمال فردی و اجتماعی، تشکیل حکومت و داشتن ساختار مناسب سازمان یافته است. این مهم با پیشرفته تر و پیچیده تر شدن تعاملات مردمی و نوع عملکرد سازمان یافته سران جبهه دین ستیزی، اهمیتی دوچندان می یابد.

ائمه معصومین(ع) و اقتضائات زمانی و مکانی

روند مبارزات ائمه معصومین علیهم السلام پس از رحلت پیامبر اسلام صلی ... علیه و آله، همواره تابع شرایط و زمینه های موجود بوده است.

در زمان پیامبر اسلام صلی ... علیه و آله حکومت های بسیاری در اطراف جغرافیای اسلام و همچنین تشکیلات قبیلگی، قومی و

فرهنگی در مکه و مدینه وجود داشت که بدون ساختاری نظام مند و هدفمند، نه مبارزه برای تحقق اسلام در جامعه ممکن بود و نه کنترل اجتماعی و رشد شاخصه های فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی مقدور می نمود. به همین خاطر پیامبر گرامی اسلام (ص) حکومت اسلامی را در مدینه برقرار کردند.

پس از رحلت پیامبر، امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام در آغاز آن فرآیند گزینش خلیفه پس از پیامبر، ابتدا موضع گیری کردند و پس از اثبات مخالفتشان، موضع سکوت و صبر و انتظار و حمایت از اساس نظام اسلامی پیشه کردند.

البته امام علی علیه السلام پس از بازگشت خلافت به ایشان، به شدت با خط نفاق و انحراف و فتنه مبارزه کرد، ولی با وقوع جریانات مختلف ولایت ستیزی به ویژه در دوران حکومت امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام و به بن بست کشاندن آن توسط گروه های قاسطین، ناکثین، مارقین و ساکتین، آسیب های جدی بر نظام علوی وارد آمد.

امام مجتبی علیه السلام نیز در آغاز، همین راه را ادامه دادند، ولی با جوسازی های سیاسی و فریب خوردن خودی ها از دشمنان و موضع گیری ساکتین و ایجاد ناامنی های امنیتی توسط سران فتنه اموی، حضرت برای حفظ اساس اسلام و مکتب اهل بیت علیهم السلام به یک طراحی سیاسی نجات بخش متوسل شدند و با واگذاری مشروط آن موافقت کردند. در ادامه، امام حسین علیه السلام با حاکمیت یزید وارد مبارزه سختی شدند. وقوع جریان کربلا و نهضت عاشورا و شهادت حضرت اباعبدالله... الحسین علیه السلام و یارانشان و به اسارت بردن خاندان رسول خدا صلی... علیه و آله، جبهه ولایت مدار را در یک محدوده بسیار خفقان آور سیاسی قرار داد.

بنابراین همواره موضع گیری های ائمه علیهم السلام بستگی به شرایط محیط، شیوه دشمنی دشمنان و توان مجاهدت دوستان دارد و شیوه صبر و انتظار، بازسازی و تربیت نیروهای مورد نیاز و حمایت از نهضت های شیعیان و گسترش سازمان یافته فرهنگ ولایی در قالب های مناسب شرایط زمان، شیوه معصومان پس از امام سجاد علیه السلام شد.

چرا امام سجاد (ع) زبان دعا را برگزیدند؟

پس از واقعه کربلا، جریان ولایت ستیزی فرهنگی، سیاسی و نظامی شکل گرفت که همگی در کنارگذاری خط ولایت اهداف مشترکی داشتند.

جریان امویان سفیانی، امویان مروانی و آل زبیر چنان سرزمین های اسلامی را دچار انحطاط و انحراف کرده بودند که ایمان و تقوا و معنویت، عدالت و ولایت به کلی از جامعه رخت بر بسته بود و تمامی حرکت های اسلام خواهی، ولایتمداری، عدالت گستری و استکبار ستیزی سرکوب می شد. نمونه آن، واقعه حرّه و آن جنایات بی شمار است. به همین دلیل امام سجاد علیه السلام در قالب دعا به مخاطبان شان بصیرت می دادند و با اتخاذ سیاست صبر و انتظار به بازسازی جبهه ولایت مدار می پرداختند.

امام سجاد علیه السلام در غربت غریبانه شان، باید احیای اسلام راستین را طراحی می کردند. ایشان به خاطر فضای عذاب آور حاکم باید در قالب هایی بدون تحریک سردمداران جبهه ولایت ستیزی، مفاد اسلام ناب محمدی صلی ... علیه و آله را در ابعاد مختلف بیان می کردند. کتب معتبر تاریخی نگاشته اند که آن حضرت در مدینه و کوفه بیش از بیست نفر صحابی نداشتند لذا غیر از عرضه دین و مقابله با دشمنان و بازسازی جبهه ولایتمدار به عنوان یک سیاست راهبردی، راهی نمانده بود.

به همین جهت «صحیفه سجادیه» هم - که در پنجاه و سه دعای آن، مطالب بسیار عمیق معرفتی، رفتاری، اخلاقی، خانوادگی، سیاسی و نظامی موجود است - دو نسخه بیشتر نبود و سال ها در دست خاندان رسول ... صلی ... علیه و آله پنهان بود. در پرتو واسازی جامعه ولایت مدار توسط امام سجاد علیه السلام، نهضت علمی امام باقر و امام صادق علیهما السلام شکل گرفت و قیام های متعدد «زید بن علی» و «یحیی بن زید» در سرزمین های اسلامی به وقوع پیوست که سقوط نظام پلید اموی از آثار آن بود.

منبع: باشگاه خبرنگاران

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۸۵۷۷۷/چرا-امام-سجاد-امام-چرا-۲۸۵۷۷۷>